

Examen HAVO 2019

tijdvak 1
woensdag 8 mei
07.30 - 11.00 uur

Nederlands

Bij dit examen hoort een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit een tekst met 17 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 52 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Een robot als maatje, ach, waarom eigenlijk niet?

- 1p 1 De titel van de tekst is: *Een robot als maatje, ach, waarom eigenlijk niet?*
Welke houding ten opzichte van het gebruik van robots wordt hiermee uitgedrukt?
A ironisch
B onbevooroordeeld
C respectvol
D twijfelend
- 2p 2 Formuleer het onderwerp van de tekst in maximaal 10 woorden.
- 1p 3 In alinea 3 staat: *'Toch is al wel duidelijk in welke richting het antwoord gezocht moet worden.'*
Van wie is deze uitspraak afkomstig?
A van de robotmakers
B van de robotonderzoekers
C van Marjolein van Trigt
D van Tinie Kardol
- 3p 4 In alinea 4 staat: *'Van die neiging maken robotmakers dankbaar gebruik.'*
Noteer twee van de uitgangspunten die aan de basis liggen van het werk van robotmakers.
Baseer je antwoord op alinea 3, 4 en 5. Neem geen voorbeelden op in je antwoord. Gebruik maximaal 30 woorden voor je hele antwoord.
- 4p 5 Alinea 5 bestaat uit vier zinnen.
Noteer in het schema op het uitwerkblad de functie van elke zin binnen de alinea.
*Kies daarvoor termen uit het rijtje hieronder.
Termen mogen, indien nodig, meerdere malen gebruikt worden.*

argument – conclusie – gevolg – nuancering –
oorzaak – probleemstelling – relativering – stelling –
toelichting – verschijnsel – voorbeeld – voorwaarde

Fragment A

De robot wordt al ingezet bij meerdere zorgcentra in Nederland. In Nederland was verzorgingshuis Huize Elisabeth in Vught het eerste dat gebruik maakte van Zora. Argwanend was bewoonster mevrouw Smetsers wel, toen de komst van een robot werd aangekondigd. Maar nu is ze Zora's grootste fan. 'We lachen wat af,' zegt ze. 'Het is een stuk levendiger geworden. Je leert medebewoners ook anders kennen. We hadden elkaar weinig te vertellen, maar toen ik een buurman zag dansen, zei ik: *Man, er zit veel meer in jou dan ik had gedacht.*'

www.robotzorg.nl

- 3p **6** Lees Fragment A.
In alinea 5 van de hoofdtekst staat een verklaring van Johan Hoorn voor de reactie van de ouderen.
Formuleer op basis van Fragment A een argument dat de uitspraak van Hoorn weerlegt.
Gebruik maximaal 20 woorden voor je antwoord.
- 1p **7** De kern van de tekst kan opgesplitst worden in twee grote delen: alinea 3 t/m 12 en alinea 13 t/m 23.
Formuleer het onderwerp van het eerste deel van de kern, alinea 3–12.
Gebruik daarvoor maximaal 10 woorden.
- 1p **8** Welk van de volgende kopjes past boven het tweede deel van de kern, alinea 13–23?
A Eigen keus
B Knelpunten
C Objectiviteit
D Pluspunten
- 1p **9** Lees de openingszin van alinea 14. (*'Maar wat als ... vertellen?'*)
Wat is de functie van deze zin ten opzichte van alinea 13?
A probleemstelling
B tegenwerping
C voorwaarde
D weerlegging
- 1p **10** In alinea 17 staat: '(...) ben je tevreden.'
Naar wie verwijst het woord 'je' hier?

2p 11 Lees alinea 13 t/m 17.
De meningen van Rinie van Est en Jan Drost vertonen overeenkomsten.
Noteer deze overeenkomsten door de volgende zin af te maken met maximaal 15 woorden: Zij vinden allebei dat ..., maar ook dat ...

2p 12 In alinea 21 staat: *‘Maar surrogaatmensen besparen je die moeite.’*
Leg uit wat er bedoeld wordt met *‘die moeite’* door de volgende zin af te maken met maximaal 10 woorden:
Je vormt je persoonlijkheid door ... en door ...

4p 13 Argumenten kunnen onder andere gebaseerd worden op:

- 1 autoriteit
- 2 intuïtie
- 3 normen en waarden
- 4 nut
- 5 onderzoek
- 6 vermoedens

Waarvan maken de volgende personen gebruik in de genoemde alinea's?
Noteer in het schema op je antwoordblad achter elke naam en alinea één nummer van een term uit de bovenstaande rij.

Je hoeft niet alle nummers te gebruiken en nummers mogen, indien nodig, meerdere malen gebruikt worden.

persoon en alinea(s)
Tinie Kardol in alinea 2
Vanessa Evers in alinea 7
Rinie van Est in alinea 13
Jan Drost in alinea 15
Jan Drost in alinea 16
Johan Hoorn in alinea 19 en 20

1p 14 De tekst heeft geen echt slot.
Wat voor een slot zou deze tekst moeten hebben?
Gezien de aard van de tekst, zou deze tekst een slot moeten hebben met

- A een aanbeveling en een daarop aansluitende toekomstverwijzing.
- B een afweging van de argumenten, waarna een conclusie geformuleerd wordt.
- C een herhaling van de hoofdgedachte met een verwijzing naar de inleiding.
- D een samenvatting van de hoofdzaken die samen het probleem beschrijven.

- 1p 15 Hoe kan de tekst het beste getypeerd worden?
- A als een activerende tekst met uiteenzettende elementen
 - B als een beschouwing met betogende elementen
 - C als een betoog met uiteenzettende elementen
 - D als een uiteenzetting met activerende elementen
- 1p 16 Op welke tekststructuur is de tekst gebaseerd?
- A argumentatiestructuur
 - B probleem-oplossingstructuur
 - C verklaringstructuur
 - D voordeel-nadeelstructuur
 - E vraag-antwoordstructuur
- 1p 17 Wat is de hoofdgedachte van de tekst?
- A Door bepaalde overwegingen zouden zorginstellingen ervoor kunnen kiezen robots in de zorg in te zetten, hoewel de praktische voordelen van de zorgrobot niet opwegen tegen de vele nadelen die eraan kleven.
 - B Hoewel sommigen zeggen dat mensen recht hebben op persoonlijk contact en het onduidelijk is waardoor mensen goed op zorgrobots reageren, worden deze uit praktische overwegingen vaak in de zorg ingezet.
 - C Omdat het belangrijk is dat de patiënten zich goed voelen, worden er de laatste tijd veel robots in de zorg ingezet, hoewel er robotdeskundigen zijn die zich verzetten tegen de robot als hulpmiddel in de zorg.
 - D Omdat zorgrobots zo ingesteld kunnen worden dat de hulpverleners kunnen kiezen wat voor de patiënten nodig is, kunnen de hulpverleners zelf bepalen hoe de robots in de zorg gebruikt moeten worden.

Tekst 2 Het slagveld der liefde

- 22p 18 Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van maximaal 190 woorden van de tekst *Het slagveld der liefde*. Zorg ervoor dat je samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.

Uit je samenvatting moet duidelijk worden:

- Welk probleem genoemd wordt;
- Welke verklaringen daarvoor gegeven worden;
- Welke oplossing er nu is;
- Wat de belangrijkste verschillen met oudere methodes zijn;
- Welke adviezen door experts gegeven worden;
- Welk risico door experts genoemd wordt en wat dat inhoudt;
- Welke afrondende conclusie getrokken wordt.